

*Управління фітосанітарної безпеки  
Головного управління  
Держпродспоживслужби  
в Хмельницькій області*

*відділ Прогнозування,  
фітосанітарної діагностики  
і аналізу ризиків*

## **Безпека бджолосімей при застосуванні хімічних засобів захисту рослин**

*В умовах широкого застосування хімічних препаратів у сільському і лісовому господарстві все гострішою стає проблема охорони і захисту бджіл від отруєнь. Інтенсивне застосування пестицидів, особливо на медоносних культурах, може призвести до масової загибелі бджіл та інших корисних комах, які є запилювачами цих рослин.*

*Мед, отриманий з обробленої пестицидами культури, може містити їх залишки, що знижує харчові та лікувальні властивості цього цінного продукту. Такий мед є можливим джерелом отруєння бджолиного розплоду, що також негативно впливає на життєздатність та продуктивність бджолосімей та їх пасіки в цілому.*

*Масова загибель бджіл призводитиме до зникнення багатьох видів рослин, у тому числі сільськогосподарських, оскільки майже 80% з них запилюють медоносні бджоли. Найнебезпечнішими для комах є комбіновані пестициди.*

*Тому, для уникнення можливого негативного впливу пестицидів на бджіл, людину і навколишнє природне середовище сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства тощо мають суворо дотримуватись таких основних правил безпеки при роботі пестицидами та агрохімікатами:*

*-Асортимент пестицидів, засоби, сфера застосування, норми, кратність обробок повинні відповідати “Переліку пестицидів і агрохімікатів дозволених для використання в Україні” та доповненням до “Переліку...”, а також інструкціям з безпечного*

застосування пестицидів, які затверджені постановами Міністерства охорони здоров'я та Мінприроди;

-Фізичні і юридичні особи, які застосовують засоби захисту рослин для обробки медоносних рослин, згідно ст.37 Закону України “Про бджільництво”, зобов'язані не пізніше ніж за три доби до початку обробки через засоби масової інформації попередити про це органи місцевого самоврядування, пасічників, пасіки яких знаходяться на відстані до 10 (десяти) кілометрів від оброблюваних площ. При цьому повідомляється місце, дата обробки, назва препарату, ступінь і строк дії токсичності препарату;

-У період проведення робіт у радіусі 200 метрів від меж ділянок, що обробляються, повинні бути встановлені попереджувальні написи;

-Оскільки виконавці робіт з пестицидами і агрохімікатами часто повідомляють населення про місце і час обробок через органи місцевого самоврядування, то власники пасіки повинні зареєструватись в місцевій раді, на території якої пасіки розміщені;

-Роботи з пестицидами, враховуючи вплив та безпечність для бджіл, слід проводити у вечірні (з 18 по 22) та ранкові (до 8-10) години, при мінімальних висхідних повітряних потоках шляхом обприскування наземною апаратурою, при цьому пасіки необхідно вивезти не менш ніж на 5 км від оброблюваних ділянок або ізолювати їх на термін до п'яти діб в залежності від внесеного препарату;

-Враховуючи токсичність всіх пестицидів для бджіл, обприскування сільськогосподарських культур, які є медоносами, потрібно проводити у фазу бутонізації - до цвітіння. Обробки інсектицидами в садах, на посівах ріпаку, соняшнику та інших медоносних культур в період цвітіння не проводити.

**Підкреслюємо:** порушення законодавства про поводження з пестицидами і агрохімікатами тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність, передбачену ст.21 Закону України “Про захист рослин”, ст. 38 Закону України “Про бджільництво”, Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими нормативно-правовими документами.

*Матеріал підготував  
головний спеціаліст*

**Пептюк Сергій**  
Тел.(03847) 2 21 64